

di Milano, Orchestra National de France, Israel Philharmonic Orchestra, Orchestra și Corul Academiei Nationale "Santa Cecilia", Concertgebouw Orchestra. Vor fi prezenți la pupitru importanți dirijori precum Vladimir Jurowski, Mikhail Pletnev, Manfred Honeck, Marc Minkowski, Valery Gergiev, Charles Dutoit, Lawrence Foster, Vladimir Ashkenazy, Zubin Mehta, Riccardo Chailly, Christoph Eschenbach, Antonio Pappano, Danielle Gati și alții.

Vor fi prezente și importante ansambluri camerale, precum: Europa Galante cu Fabio Biondi la pupitru, Academia of Saint Martin in the Fields cu dirijor și solist Joshua Bell, Les Musiciens du Louvre, L'Arpeggiata Ensemble, Camerata Salzburg, Orchestra de Cameră din Lausanne, Ansamblul des Sieclés, Russian Chamber Philharmonic Sankt Petersburg, Mahler Chamber Orchestra, Jordi Savall și Hesperion XXI.

Vor evolua pe podium mari interpreți instrumentiști precum: violoniști Anne Sophie Mutter, Joshua Bell, Vadim Repin, Pinchas Zuckerman, Frank Peter Zimmermann, Leonidas Kavakos, Michael Barenboim, Julian Rachlin, Renaud Capuçon, David Grimal, Patricia Kopatchinskaja, pianiști Lang Lang, Martha Argerich, Daniil Trifonov, Nicolai Luganski, Jathia Buniatishvili, Boris Berezovski, Alexei Volodin, Beatrice Rand, violonceliști: Misha Maisky, Truls Mørk, Gauthier Capuçon.

Se vor cânta și lucrări vocal-simfonice mai puțin prezentate în ultimii ani: "La Damnation du Faust" de Berlioz cu Filarmonica "George Enescu" dar și opusuri monumentale, precum Simfonia nr. 2 "Resurrection" de Mahler, cu Academia Santa Cecilia.

Ediția 2017 a Festivalului "George Enescu" se anunță ca o manifestare de înaltă clasă internațională, aspirând spre a se impune ca unul dintre cele mai prestigioase evenimente cultural-artistice din lume, ceea ce onorează profund România, integrând-o printre țările care își afirmă valorile muzicale. La un asemenea palmares repertorial și cu o excelentă participare a unor importante organisme muzicale internaționale, ne dorim să fim și noi la înălțimea unei organizări de prestigiu.

Prin tandemul artistic nou creat, maestrul Zubin Mehta, ca Președinte de Onoare al Festivalului și directorul acestuia Vladimir Jurowski, avem o reală certitudine că viitoarea ediție din 2017 va fi la mare înălțime.

Mihai-Alexandru CÂNCIOVICI

Enescu 2017 – O privire asupra programului artistic

La recenta conferință de presă a noului director artistic onorific al Festivalului Enescu a fost anunțat și programul ediției 2017, cel puțin atât cât este planificat până acum. În mod curios, dar nu surprinzător, presa nu

s-a grăbit să-l publice. E drept, programul era tipărit pe hârtie, deci nu se putea face *copy & paste*. Prin urmare, cea mai mare parte a publicului nu a putut reține până acum decât informațiile oficiale din *chapeau*-ul comunicatului de presă, unele chiar ridicole, cum ar fi *Oedipe-cu-tenorul-Budoiu*.

Programul îl puteți găsi aici: **Program Enescu 2017** (<https://despreopera.files.wordpress.com/2015/11/program-enescu-2017.pdf>). El merită o discuție, înainte de a face recomandări.

Prima observație este că nimeni nu își asumă acest program în mod serios, deși, până la ediția din 2015, dl Ioan Holender își justifica funcția de director artistic

aproape exclusiv prin această agendă de concert, dar nu a menționat niciodată nimic despre implicarea sa în ediția din 2017. La conferința de presă, dl Vladimir Jurowski a declarat textual că: „la vremea când am fost solicitat să-mi asum acest rol (de director artistic, *n.n.*), cea mai mare parte a programului era deja întocmit”. Dl Mihai Constantinescu nu se ocupă de așa ceva (altfel ar face inutilă numirea unui director artistic). E greu de presupus, prin excludere, că dna Oana Marinescu, directorul de comunicare, l-ar fi făcut, chiar dacă, în aceeași conferință de presă, domnia sa a început prin a spune că: „o să adaug acum câteva dintre cele mai importante momente pe care le-am pregătit pentru ediția din 2017 a Festivalului Enescu”. Mai ales că OMA Vision pretinde un statut semi-onorific și patriotic, mândrindu-se că nu încasează nici un

Zubin Mehta

ban din bugetul bienalei (ceea ce induce în același timp ideea că, din moment ce comunicarea ar fi gratuită pentru statul român, nu e nevoie de nici un *pitch* pentru selectarea firmei de PR), la fel cum și funcția de director artistic a devenit onorifică, „adică neplătită”, după cum a precizat ministrul culturii, dl Vlad Alexandrescu. În aceste condiții, singurul om plătit e dl Mihai Constantinescu, el fiind și singurul responsabil, singurul factor de decizie executivă, unicul impresar, dar care nu-și asumă programul artistic. Sună amuzant, dar dacă luăm partea bună a lucrurilor, atunci sunt mulțumit de un lucru: oricât aș critica acest program, nu se va supăra nimeni, pentru că nimeni nu și-l asumă.

Rătări

De exemplu, prezența permanentă a dirijorilor Cristian Mandeal și Horia Andreescu, de multe ediții încoace, deși audiența concertelor lor este scăzută, chiar și în condițiile în care „sub bagheta” lor cântă orchestre renumite din străinătate. Și doar dl Mihai Constantinescu a și spus într-un interviu, încă din primăvară: „au planificate atâtea concerte, încât lumea spune «pe ăsta nu mă duc să-l văd, fiindcă mai am ocazia peste două luni» [...] Le spunem: «Stați acasă ediția asta și veniți data viitoare cu ceva nou.»”. E adevărat, se referea la invitații străini, dar de ce nu s-ar aplica și în cazul unor artiști români? Mai ales că, fără să judec cum au dirijat cei doi muzicieni, pentru că nu am fost la concertele lor din

Festival, totuși ei n-au fost apoi invitați să dirijeze în străinătate aceleași orchestre, ceea ce denotă că n-au produs nici un miracol împreună la București. Dacă Festivalul își face un scop din a-i promova pe Cristian Mandeal și pe Horia Andreescu, de ce nu încearcă Artexim să le găsească niște contracte în Occident? Costurile ar fi mult mai mici decât invitarea unor mari

orchestre la noi ca să cauționeze cariera celor doi. Drept urmare, eu unul m-am decis deja să nu merg la concertele Orchestrei Naționale a Rusiei (cu Vadim Repin) și nici la cel al Philharmonia Orchestra (cu Boris Berezovski), pentru că sunt dirijate de Horia Andreescu și respectiv de Cristian Mandeal. Căci, „pe ăștia nu mă duc să-i văd, fiindcă mai am ocazia peste două luni”. Pe de altă parte, salut avansarea lui Tiberiu Soare din Piața Festivalului la Ateneul Român, dirijând Camerata Salzburg, sau prezența lui Cristian Măcelaru în fruntea Mahler Chamber Orchestra, tot la Ateneu. Și deplâng, firește, absența lui Ion Marin (chiar dacă nu mi-a plăcut în 2015, dar alți comentatori l-au declarat zeu) și mai ales a lui Christian Badea, invitat o singură dată până acum la bienala Enescu, deși are, de departe, cea mai importantă carieră internațională dintre toți dirijorii români în viață.

Următorul capitol care provoacă tristețe mai multă decât bucurie este secțiunea de operă din cadrul Festivalului. Dacă în 2015 au fost șase opere, în 2017 vor fi numai trei. E drept că două dintre operele de anul acesta au fost prezentate de ONB și de Opera Comică pentru Copii, dar chiar și așa, reducerea este dureroasă față de perioada lui Ioan Holender. Dar și mai rău este că două dintre cele trei opere ar fi putut cu ușurință să aibă o soartă mai bună decât austeritatea concertului: *Cedipe* și *Così fan tutte*. Dacă opera lui Enescu a avut parte acum câteva zile de o nouă și foarte bună producție la ONB, semnată de Valentina Carrasco (regizorul care o va pune în scenă apoi la Royal Opera House, împreună cu Alex Ollé), în schimb capodopera lui Mozart urmează să fie pusă în scenă tot la ONB, în coproducție cu Garsington Opera. Nu ar fi nici o tragedie dacă în producțiile ONB ar cânta orchestre de top cum sunt London Philharmonic Orchestra sau Les Musiciens du Louvre și soliști de talia unei Sarah Connolly sau Felicity Palmer. Să amintim doar că, la Paris, *Indiile galante* în regia lui Andrei Șerban s-au cântat de atâtea ori

la Palais Garnier cu orchestra *Les Arts Florissants*... Un alt motiv de amărăciune este și faptul că opera *Così fan tutte* este programată la ora 22:30, la Ateneu. Deși Mozart se cântă prea puțin în România, totuși nu merita o oră atât de târzie.

De altfel, toată seria *Concertelor de la miezul nopții* este o decepție din punct de vedere al prezenței publicului, pentru simplul motiv al orei târzii la care e programată. Soluții se pot găsi, am mai scris despre ele. Mai mult, această participare neuniformă a publicului la concertele din 2013 n-a făcut deloc subiectul vreunui sondaj de opinie. Cel cu care se mândrește Festivalul măsoară mai degrabă gradul de consolidare a puterii managementului. Rezultatele lui nu pot fi folosite pentru a corecta sau îmbunătăți ceva în desfășurarea festivalului.

Dar la ce afluență de public ne putem aștepta la *Cedipe* în concert, la *Così fan tutte* insomniac și la *Mathis der Maler* de Hindemith cu Orchestra Radio? Avem toate șansele să vedem imagini dezolante cu Sala Palatului aproape goală. Sigur, fiind concertul de deschidere, *Cedipe* va putea beneficia de o campanie de promovare uriașă, dublată și de așteptarea de doi ani a publicului, dar opera lui Enescu are cel puțin o pauză, în care mulți dintre posesorii de invitații vor pleca masiv din Sala Palatului...

Nu putem decât să sperăm că, fiind o agendă provizorie, toate aceste ratări își vor găsi o soluție, deși experiența de până acum nu este încurajatoare. În primul rând pentru că organizarea bienalei nu are la bază nici un fel de criteriu. Nu există criterii pe baza cărora sunt invitați dirijorii români. Nu există criterii pe baza cărora se alege

un director artistic. De ce Jurowski și nu Barenboim sau Muti? Am mai spus-o și altădată: din comunicările entuziaste ale Festivalului, se pare că *Simfonia a III-a* de George Enescu este lozul câștigător. Cine o dirijează ajunge director artistic. În 2017 va fi Jurowski, deci în 2019 ar putea fi Vasili Petrenko (mai ales dacă o va relua și la Liverpool), iar în 2021 ar trebui să fie Antonio Pappano. Cine dirijează *Cedipe* – nu, deși Enescu era convins că este cea mai importantă compoziție a sa.

Alexandru PĂTRAȘCU

(text preluat de pe blogul

<https://despreopera.wordpress.com/>,
<http://wp.me/p1BdPx-2Zz>)